

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 015245 15 Uvp
Banjaluka, 07.02.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće zapisničara Zdravke Čučak, u upravnom sporu po tužbi M.B. iz O.L. ... (u daljem tekstu: tužilac), protiv rješenja broj 1041102754 od 15.09.2014. godine tuženog Fonda... R.S., u predmetu ostvarivanja prava na invalidsku penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015245 14 U od 29.05.2015. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 07.02.2018. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom uvažena je tužba i poništen uvodno označeni akt tuženog kojim je odbijena je žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Fonda... F.P. broj 1041102754 od 22.07.2014. godine. Tim prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na invalidsku penziju.

Uvaženje tužbe sud je obrazložio razlozima da su se tuženi i prvostepeni organ nepravilno pozvali na odredbu člana 49. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske” broj: 134/11, 82/13 i 103/15 - u daljem tekstu: Zakon o PIO), utvrđujući tužiocu smanjenu radnu sposobnost, budući da se ona utvrđuje samo kod osiguranika u obaveznom osiguranju, što tužilac evidentno nije, jer se u momentu ocjene nalazi na Zavodu... R.S., te iz razloga što nalazi, ocjene i mišljenja oba organa vještačenja tuženog nisu sačinjeni u skladu sa odredbama člana 18. i 20. Uredbe o medicinskom vještačenju u penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 2/13 - u daljem tekstu: Uredba). Obrazloženo je takođe da prvostepeni organ vještačenja nije cijenio sve dijagnoze tužioca, te se njegov zaključak sveo samo na psihičku bolest za koju je ovaj organ smatrao da je treba ispitati u hospitalnim uslovima da bi se isključilo ili dokazalo postojanje psihoorganskog sindroma, a što ukazuje da isti nije bio potpun, pa ga je trebalo vratiti na dopunu. Ovo sve po stavu suda dobija na značaju kada se ima u vidu okolnost da drugostepeni organ vještačenja navodi četiri dijagnoze tužioca, te konačno daje djelimičnu saglasnost sa nalazom, ocjenom i mišljenjem prvostepenog organa vještačenja da „ispitivanje i liječenje nije završeno“ do dana 09.07.2014. godine, a potom od 09.07.2014. godine ocjena glasi „postoji invalidnost-smanjena radna sposobnost“, bez valjanog obrazloženja u ovom dijelu imajući u vidu okolnost da je drugostepeni organ vještačenja cijenio istu medicinsku dokumentaciju kao prvostepeni organ u vezi sa bolestima tužioca koje su postojale i u momentu

prvostepenog vještačenja, pa je ostalo nejasno kako je utvrđeno da je kod tužioca „invalidnost-smanjena radna sposobnost“ nastupila nakon prvostepenog vještačenja.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tuženi osporava njenu zakonitost zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Navodi da je sud u istoj zauzeo stav da se smanjena radna sposobnost utvrđuje samo kod osiguranika koji se nalazi u obaveznom osiguranju, sa kojim stavom tuženi nije saglasan. Odredba člana 49. stav 2. Zakona o PIO glasi: „Smanjena radna sposobnost postoji kada osiguranik u obaveznom osiguranju, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju, sa radnim naporom koji ne ugrožava njegovo zdravstveno stanje, ne može da radi na radnom mjestu odnosno poslu iz stava 1. ovog člana, ali može sa punim radnim vremenom, sa ili bez prekvalifikacije ili dokvalifikacije, da radi na drugom radnom mjestu, odnosno poslu koji odgovara njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti stečenoj radom“. Radno mjesto ili posao iz stava 1. koji se pominje u gore navedenom članu predstavlja „radno mjesto, odnosno posao koji je obavljao na dan ocjene radne sposobnosti ili koji je obavljao prije prestanka osiguranja“. Iz ovoga je jasno da se radi o licu koje ne mora biti u obaveznom osiguranju, odnosno da to ne može biti uslov da bi mu organ vještačenja utvrdio smanjenu radnu sposobnost. Zbog navedenog predlaže sudu da zahtjev usvoji i pobijanu presudu preinači na način da tužbu odbije.

Tužilac u odgovoru na zahtjev navodi da tuženi izvlači iz konteksta povredu člana 49. stav 2. Zakona o PIO, napadajući pravilno utvrđenje suda da se tužilac od 2000. godine ne nalazi u obaveznom osiguranju, da je zahtjev za ostvarivanje prava na invalidsku penziju podnio u 62. godini života, a zanemaruje ukazane i obrazložene povrede Uredbe od strane organa za vještačenje u prvom stepenu (nisu cijenjene sve četiri dijagnoze od kojih tužilac boluje i nije obrazložen zaključak da ispitivanje i liječenje psihičke bolesti nije završeno) i u drugom stepenu (da postoji invalidnost u obliku smanjene radne sposobnosti bez obrazloženja za svaku bolest, a ocjena da je invalidnost nastupila nakon prvostepenog vještačenja je suprotna materijalnim dokazima i nejasno je na čemu je zasnovana). Smatra da je zahtjev tuženog neosnovan, usmjeren na odugovlačenje postupka i spriječavanje tužioca da ostvari zakonsko pravo na invalidsku penziju u razumnom roku pred nepristrasnim upravnim organima, što tuženi i njegov prvostepeni organ nisu, jer su odluke zasnovali na nejasnim i neobrazloženim nalazima, ocjenama i mišljenjima organa za vještačenje u prvom i drugom stepenu. Zbog svega predlaže sudu da zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, kao i cjelokupne spise predmeta ovog upravnog spora i predmetne upravne stvari, saglasno članu 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da je tužilac dana 09.06.2014. godine podnio prvostepenom organu zahtjev za ostvarivanje prava na invalidsku penziju, uz koji je priložio svu neophodnu dokumentaciju uključujući medicinsku, nalaze i mišljenja ljekara specijalista vezane za svoje zdravstveno stanje, koje prvostepeni organ vještačenja nije pravilno i potpuno cijenio sa čim je povrijeđen član 15. stav 3. Uredbe. Iz nalaza i mišljenja prvostepenog organa vještačenja broj ORS-744/14 od 09.07.2014. godine proizilazi da je u tački 2. pobrojana sva priložena medicinska

dokumentacija tužioca, a onda je u tački 5. izdvojena samo dijagnoza vezana za psihičku bolest (syndroma psychoorganicum in obs F06), bez riječi o tome šta je sa ostalim oboljenjima tužioca, odnosno imaju li ona ikakav uticaj na njegovu radnu sposobnost. Dalje je u tački 6. dat rezultat vještačenja „ispitivanje i liječenje nije završeno“, a da nisu obrazloženi razlozi za takvu ocjenu, nije data preporuka za način daljeg liječenja, ispitivanja i medicinske rehabilitacije, što predstavlja povredu člana 17. stav 2. Uredbe, što je sve pravilno zaključio nižestepeni sud u pobijanoj presudi navodeći da se na takvom nalazu, ocjeni i mišljenju nije mogla zasnovati prvostepena odluka o odbijanju zahtjeva tužioca.

Dalje proizilazi da je postupajući po žalbi tužioca tuženi predmet dostavio drugostepenom organu vještačenja koji cijeneći istu medicinsku dokumentaciju utvrđuje četiri dijagnoze tužioca (morbus pulmonis obstructivus chronicus, hypertensio arterialis essentialis, soamtizacijski poremećaj i aethylismus chronica in abstinentionem), te se djelimično saglašava sa nalazom prvostepenog organa vještačenja, a koja saglasnost se svodi na to da do dana 09.07.2014. godine ocjena glasi „ispitivanje i liječenje nije završeno“, a od 09.07.2014. godine „postoji invalidnost-smanjena radna sposobnost bez prekvalifikacije ili dokvalifikacije“, za koju izmjenu ne daje valjano obrazloženje, što pravilno zaključuje i nižestepeni sud navodeći da je ostalo nejasno kako je odredio da je invalidnost-smanjena radna sposobnost nastupila 09.07.2014. godine (nakon prvostepenog vještačenja), kada je taj drugostepeni organ vještačenja ocjenu dao na temelju oboljenja koja su sva postojala kod tužioca i u vrijeme prvostepenog vještačenja. Pri tome treba ukazati na to da je ova ocjena drugostepenog organa vještačenja data isključivo sa aspekta posljedica plućnog oboljenja tužioca, a bez riječi o tome kakav je uticaj ostalih oboljenja na radnu sposobnost tužioca, što konačno znači da se na ovakvom nalazu, ocjeni i mišljenju drugostepenog organa vještačenja nije mogao zasnovati osporeni akt, što pravilno zaključuje nižestepeni sud.

Tuženi se na ove povrede pravila postupka na koje mu je ukazano u pobijanoj presudi ne izjašnjava u zahtjevu za vanredno preispitivanje, on pobija samo stav suda da se na slučaj tužioca koji se nalazi van osiguranja ne može primijeniti odredba člana 49. stav 2. Zakona o PIO, koji stav nižestepenog suda nije zasnovan na pravilnom tumačenju ove odredbe.

Naime, nije pravilno tumačenje odredbe člana 49. stav 2. Zakona o PIO koje je dao sud u pobijanoj presudi, jer prema definiciji smanjene radne sposobnosti ista postoji kada osiguranik u obaveznom osiguranju zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju sa radnim naporom koji ne ugrožava njegovo zdravstveno stanje ne može da radi na radnom mjestu, odnosno poslu iz stava 1. ovog člana, ali može sa punim radnim vremenom, sa ili bez prekvalifikacije ili dokvalifikacije da radi na drugom radnom mjestu, odnosno poslu koji odgovara njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti stečenoj radom. Proizilazi da se smanjena radna sposobnost cijeni u odnosu na radno mjesto osiguranika, odnosno posao koji je obavljao na dan ocjene radne sposobnosti ili posao koji je obavljao prije prestanka osiguranja, iz stava 1. člana 49. istog zakona. Imajući u vidu da se prema članu 49. stav 2. Zakona o PIO invalidnost cijeni i u odnosu na posao koji je osiguranik obavljao prije prestanka osiguranja, smanjena radna sposobnost se može utvrđivati i u odnosu na lica koja se ne nalaze u radnom odnosu, odnosno obaveznom osiguranju, na šta je tuženi osnovano u zahtjevu ukazao, ali što nije od uticaja na zakonitost

pobijane presude, budući da je osporeni akt poništen iz razloga što je tuženi prilikom njegovog donošenja povrijedio pravila postupka, te pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenice koje su od značaja za odlučivanje po zahtjevu tužioca, o čemu se nižestepeni sud pravilno izjasnio.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nije ostvaren razlog nezakonitosti predviđen u odredbi člana 35. stav 2. ZUS pa se zahtjev tuženog odbija, na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić